

технології, організації виробничих процесів (Ржига А., Ситник В.П.).

Ми у своїй роботі пропонуємо розглядати інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств, як конструктивну динаміку переходу підприємства з одного стану в інший, який забезпечується за рахунок інновацій. Тобто, основне призначення інноваційного розвитку підприємства полягає в тому, щоб сприяти його зростанню на основі розробки і реалізації інновацій.

ЕКОНОМІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ОПТИМАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ У СВИНАРСТВІ

***Маковецький В.Т., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Сталий розвиток свинарства, підвищення його конкурентоздатності, забезпечення достатнього виробництва м'яса на душу населення в сучасних умовах можливе лише завдяки використанню сучасних технологічних, інженерно-будівельних, організаційно-економічних рішень.

Незважаючи на велику чисельність наукових праць, пов'язаних із дослідженням перспектив забезпечення ефективного розвитку вітчизняного свинарства та використання інновацій при виробництві свинини, об'єктивних економічних обґрунтувань доцільності використання тієї чи іншої технології утримання свиней на сьогоднішній день немає.

Існує велика кількість суперечливої інформації про так звану високоефективну, інтенсивну, ресурсо - енергозберігаючу, маловитратну технологію утримання свиней на глибокій незмінній солом'яній підстилці. Спеціалісти Інституту тваринництва центральних районів УААН Чертков Д., Колот І., Гламазда В. у багатьох публікаціях на протязі більше десяти років намагаються доказати, що ця технологія найкраща, найдешевша і підходить для утримання всіх статевих-вікових груп свиней. Але вказані вчені наводять не завжди правдиву інформацію. Згідно їхніх даних собівартість свинини, виробленої при цій альтернативній технології на 30% нижча, ніж при будь-яких інших технологіях. Середньодобові прирости при цій технології згідно їх даних такі: поросята групи 0-2міс. – 300-350г, дорощування – до 600г, відгодівля 900-950г, по 22

підсвінка припадає на основну свиноматку, що також утримується на протязі року в таких умовах. В цехах відтворення запліднюваність свиноматок сягає до 95%, поросята народжуються середньою живою масою 1,3-1,5кг при збереженні до відлучення до 95%, а по окремих групах – до 98-99%.

Освоєння маловитратної технології однофазного утримання свиней, дякуючи високій продуктивності свиней, дає змогу, порівняно з традиційною технологією: підвищити навантаження свинопоголів'я в розрахунку на оператора-свинаря по групі холостих і поросних свиноматок у 3-5 разів; свиноматках на підсосі у 2-3, молодняку на дорощуванні та відгодівлі у 5-7 і племінному й ремонтному молодняку в 4-5 разів. Витрати праці на 1ц приросту знижуються до 3,5-4 люд.-год., кормів на 1кг живої маси – 3,0-3,5к. од. У структурі собівартості витрати на заробітну плату знижуються до 4% або у 8—1 утримання основних засобів – 3%, на енергоносії – до 1,5-2%, засоби захисту тварин – до 1%, роботи і послуги – до 7, інші прямі витрати близько 7, корми – до 75, затрати на організацію і управління (накладні витрати) – до 2%. У структурі собівартості витрати кормів значно зросли, що є позитивним фактором. А так звані непродуктивні – енергоносії, накладні тощо значно знизились. Це свідчить про раціональне використання праці й коштів при мало витратній технології.

Але за іншими джерелами по результатам роботи і корпорації «Агро-Союз», і ВСАТ «Слобожанський» Чугуївського району Харківської області насправді показники досягались значно гірші, а були періоди, про які вказані підприємства навіть згадувати не хочуть, оскільки ветеринарні інфекції призводили до значних втрат. Так в агрокомбінаті «Слобожанський», потужність якого 108тис. свиней на рік, станом на грудень місяць 2011 року на відкормі вже майже не було зовсім свиней (відкорм утримувався за технологією аналогічною тій, що в «Агро-Союзі»).

Наші розрахунки та практичний досвід роботи свинокомплексу корпорації «Агро-Союз» Дніпропетровської області, та свинокомплексу ВСАТ «Слобожанський» Чугуївського району Харківської області доводять, що ця технологія по більшості основних показників є найгіршою серед усіх існуючих сучасних технологій і не є насправді ні високоінтенсивною, ні маловитратною, ні високоефективною, ні ресурсоенергозберігаючою. По показникам валової продукції, прибутку на одиницю виробничої площі ця альтернативна технологія вдвічі гірша технології утримання на твердій підлозі. Витрати корму на 1ц приросту у зимовий період та в літню

спеку на 10-25% вищі ніж при традиційних технологіях, витрати праці теж щонайменше вдвічі більші, а значить вища і собівартість свинини.

Наші розрахунки свідчать, що найкращою на сьогоднішній день все ж таки є технологія утримання свиней на частково щільній підлозі зі самоспальною системою видалення навозу з приміщень по трубам ПВХ. При цій технології використовують капітальні приміщення і створюються оптимальні умови утримання свиней (температура приміщень в усі пори року близько 18⁰ С, правильна і достатня вентиляція, яка підтримує в нормі якісний склад повітря щоб не було перевищень по аміаку, СО₂ та іншим шкідливим для тварин газам, а особливо щоб не було перевищень по бактеріальній флорі, що знаходиться у повітрі). Також необхідно підтримувати нормальну вологість у приміщенні, оскільки надмірна вологість є фактором, що пригнічує нормальний розвиток тварин і у рази збільшує загрозу виникнення респіраторно-репродуктивного синдрому, цирковірусної інфекції свиней, парвовірусної інфекції, хвороб дихальних шляхів, африканської чуми та інших надзвичайно небезпечних інфекцій, деякі з яких не мають не тільки засобів ефективного лікування, а навіть засобів профілактики захворювань (наприклад, проти африканської чуми вакцини розроблені, але вони не гарантують безпеку тварин, тобто не працюють). Оптимальні умови мікроклімату підтримуються у приміщеннях в автоматичному режимі. Свині годуються із самогодівниць збалансованими за всіма необхідними компонентами кормами, роздача корму теж відбувається автоматизовано за рахунок шайботросових кормороздавачів. Поїння тварин відбувається за допомогою автопоїлок. Тобто практично всі технологічні процеси потребують мінімум ручної праці і гарантують високу ефективність вирощування свиней при дотриманні технологічних вимог.

Проте вартість капітальних приміщень у рази перевищує вартість півкових ангарів. І в Україні все ще знаходяться послідовники утримання свиней в таких ангарах на глибокій незмінній солом'яній підстилці, хоч як уже зазначалося, таке утримання свиней насправді значно програє більш традиційним технологіям утримання свиней в капітальних приміщеннях на твердій підлозі. Тому подальші дослідження слід вести саме в напрямку удосконалення і здешевлення традиційних технологій утримання свиней в капітальних приміщеннях на твердій підлозі.

Нами розроблено тип приміщень, який дозволяє щонайменше вдвічі здешевити і прискорити будівництво свиноферм. Здешевлення будівництва можна досягти за рахунок більш вдалих інженерно-

будівельних рішень, використання сучасних будівельних матеріалів та технологій, здешевлення вартості проектних робіт і погоджувальних процедур (використання типових проектів). Але всі ці здешевлення не повинні погіршувати нормальні умови утримання тварин, показники використання кормів, повну реалізацію генетичного потенціалу свиней, ветеринарну безпеку. Все це дасть змогу виробляти якісну, відносно недорогу, конкурентоздатну свинину вітчизняного виробництва.

ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ

Нагорнюк О.П., аспірант,
Львівський національний аграрний університет*

Виробничо-господарська діяльність сільськогосподарського підприємства будь-якої організаційно-правової форми неможлива без витрат ресурсів, тобто спочатку мають місце витрати ресурсів, а потім результати, пов'язані з цими витратами. А основним мотивом діяльності підприємства в ринкових умовах є максимізація прибутку. Реальні можливості реалізації цієї стратегічної мети в багатьох випадках обмежені витратами виробництва та попитом на продукцію, що виробляється. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія ресурсів, залежать від того, як підприємство вирішує питання управління витратами, котре передбачає пошук способів їх зниження. Витрати є основним обмежником прибутку і одночасно головним чинником, який впливає на обсяг продукції.

Звідси витрати є об'єктивною економічною категорією, історично пов'язаною з виникненням виробництва і товарного обігу. При цьому для розуміння суті витрат важливо зазначити, що крім трактування їх як витрачені ресурси, які можуть виступати у формі грошових коштів або ж мати грошову оцінку, вони завжди стосуються якоїсь роботи та її оцінки з позиції мети підприємства й обчислюються за певний розрахунковий період.

І все-таки, на нашу думку, поняття «витрати» є складною економічною категорією, виходячи з їх місця, ролі й етапу виникнення

* Науковий керівник – Березівський П.С., д.е.н., професор